

Begeleidingsstructuur:

- taken en rollen begeleiders
- toedeling begeleidingsuren

Inhoud

1. Inleiding	2
1.1 Doel van de regeling	2
1.2 Totstandkoming van de regeling	2
1.3 Status	2
1.4 Inwerkingtreding	2
1.5 Tussentijdse evaluatie	2
1.6 Reacties	2
2. Taken en rollen begeleiders	2
2.1 Categorieën begeleiders	2
2.2 De instituutsopleider	2
2.3 De schoolopleider	3
2.4 De werkbegeleider/coach	3
2.5 De vakbegeleider	3
2.6 Matrix taken en rollen begeleiders	3
3. Categorieën studerenden	5
4. Benodigde begeleidingsuren	6
4.1 Toelichting	6
4.2 Begeleiding (formatief)	6
4.3 Begeleiding (niet formatief)	7
5. Voorwaarden begeleiding	7

1. Inleiding

1.1 Doel van de regeling

In deze regeling zijn belangrijke randvoorwaarden voor de begeleiding van studerenden¹ vastgelegd. Deze hebben met name betrekking op de taken van de begeleiders op de scholen en de uren die voor de uitvoering daarvan nodig zijn. De regeling heeft als doel dat de begeleiding op alle participerende scholen op een overeenkomstige wijze wordt gerealiseerd en gehonoreerd.

1.2 Totstandkoming van de regeling

De regeling is opgesteld in het kader van de dieptepilot Regionale Opleidingschool Oostelijk West-Friesland. Nadat de regeling in verschillende werkgroepen en de projectgroep is besproken, is de stuurgroep in december 2007 akkoord gegaan met de uitgangspunten t.a.v. de benodigde begeleidingsuren, mits dit binnen de afgesproken marges van het begeleidingsbudget blijft.

1.3 Status

De voorliggende regeling is kaderstellend.

1.4 Inwerkingtreding

De regeling treedt officieel in werking per 1 augustus 2008 of zoveel eerder als nodig is met het oog op de taaktoewijzing.

1.5 Tussentijdse evaluatie

Het pakket van rollen en taken van begeleiders zoals beschreven in de matrix in hst. 2.6 wordt op twee momenten geëvalueerd. Te weten in februari 2008 en mei 2008.

Het doel van deze evaluaties is na te gaan of de gehanteerde beschrijving in de matrix van toepassing is en/of overeenkomstig is met wat de begeleiders doen. Zo nodig zal de werkgroep Ontwikkelen begeleidingsstructuur de matrix op basis van de uitkomst van deze evaluaties aanpassen.

1.6 Reacties

Voor vragen of opmerkingen over de notitie kunt u tot augustus 2008 contact opnemen met de projectmanager, Fons Morsch (e-mail a.s.morsch@rowf.nl).

2. Taken en rollen begeleiders

2.1 Categorieën begeleiders

Bij de begeleiding van studerenden zijn vier categorieën begeleiders betrokken, die ieder hun specifieke taak hebben. Onderscheiden worden:

- instituutsopleiders,
- schoolopleiders,
- werkbegeleiders/coaches,
- vakbegeleiders.

2.2 De instituutsopleider

De instituutsopleider (IO) is de contactpersoon tussen het instituut en een opleidingschool en heeft zicht op hoe studerenden zich ontwikkelen. Hij heeft een organiserende, coördinerende en controlerende taak en werkt nauw samen met de schoolopleider. Samen zijn zij verantwoorde-

¹ Met studerenden worden zowel de studenten, de zij-instromers (of personen die aan deze omschrijving voldoen) en docenten bedoeld.

lijk voor de inhoud en organisatie van het werkplekleren. De IO levert een bijdrage aan de vernieuwing van het onderwijs en de opleiding van leraren. De IO is eindverantwoordelijk voor de beoordeling, maar de beoordeling komt in nauwe samenwerking met de school tot stand. De IO heeft regelmatig contact met studerenden en werkbegeleiders.

De instituutsopleider is tweewekelijks één dag beschikbaar in school. Hij stimuleert en ondersteunt studerenden en daagt hun uit tot het maken van eigen keuzes.

De instituutsopleider houdt zijn eigen deskundigheid op peil.

2.3 De schoolopleider

De schoolopleider (SO) is op een opleidingsschool een medewerker van de school die samen met de instituutsopleider verantwoordelijk is voor inhoud en organisatie van het opleiden in de school en verantwoordelijk is voor de ontwikkeling, implementatie en het laten uitvoeren van het opleidingstraject van de studerende binnen de school. De schoolopleider begeleidt de studerenden in algemene zin ('op afstand'), de dagelijkse begeleiding berust bij de werkbegeleider op de school.

De schoolopleider heeft een ondersteunende rol voor de werkbegeleiders en speelt een rol bij het opzetten van leerwerktaken voor de studerenden. De schoolopleider organiseert themabijeenkomsten en intervisies voor de geformeerde schoolgroep (groep van studerenden binnen de eigen school en/of met studerenden van andere scholen binnen de ROWF).

De schoolopleider draagt bij aan de beleids- en visieontwikkeling en beleidsuitvoering binnen de eigen organisatie en houdt zijn eigen deskundigheid op peil.

2.4 De werkbegeleider/coach

De werkbegeleider (WB)/coach is een docent in de school die de inhoudelijke, dagelijkse begeleiding van de studerende bij het werkplekleren verzorgt en is de eerste aanspreekpersoon voor de studerende. Dit betekent dat hij deze wegwijs maakt, activiteiten afsprekt, voortgangsgesprekken voert, lessen of andere activiteiten bijwoont en nabespreekt en een belangrijke inbreng heeft bij de tussen- en eindbeoordeling. De werkbegeleider stimuleert het ontwikkelen en uitvoeren van leerwerktaken.

De werkbegeleider/coach introduceert studerenden binnen de vaksectie en biedt hen gelegenheid lessen te observeren bij verschillende sectiegenoten; zorgt ervoor dat de studerende over alle schoolboeken en andere noodzakelijke leermiddelen beschikt; informeert de studerende over onderwijsvisies binnen de sectie; biedt de studerende gelegenheid tot het geven van lessen; observeert een deel van die lessen en spreekt die lessen vooraf met de studerende door, en bespreekt de lessen na; helpt de studerende bij het formuleren van diens leerwensen (POP, PAP); helpt de studerende theorie en praktijk te integreren; heeft regelmatig contact met de instituutsopleider en/of vakdidacticus van de studerende; neemt deel aan het kennisnetwerk van de vakdidacticus (van toepassing wanneer het om een studerende gaat van de ILO is); is verantwoordelijk voor de kwaliteit van de praktijkbeoordeling van de studerende en houdt zijn eigen deskundigheid op peil.

2.5 De vakbegeleider

In het geval dat de werkbegeleider niet in hetzelfde vakgebied van de studerende werkt, wordt er een vakbegeleider aan de studerende gekoppeld. De vakbegeleider (VB) biedt de studerende een oriëntatie op het vakdidactisch denken, de ontwikkelingen in de vakdidactiek en de vakdidactische bronnen. Hij stelt de studerende fysiek in staat om lessen te geven en verzorgt, in samenspraak met de werkbegeleider lesopdrachten. Ook de vakbegeleider houdt zijn eigen deskundigheid op peil.

2.6 Matrix taken en rollen begeleiders

In een matrix zijn de rollen en taken van de begeleiders neergezet, uitgaande van de zeven competenties van het leraarschap:

De begeleider/opleider in de school	IO	SO	WB	VB
1. Grondslag voor het begeleiden/opleiden				
Geeft vorm aan de drieslag: – zicht hebben hoe studerenden zich ontwikkelen; – begeleiden van de ontwikkeling van (beginnende) leerkrachten; – sturen van de eigen ontwikkeling als opleider.	x	x	x	
Is: – initiatiefrijk; – motiverend; – betrokken; – geïnteresseerd; – kritisch; – open; – probleemoplossend; – tactvol; – flexibel en doet dit in samenhang en op een evenwichtige manier.	x	x	x	
Stelt de ontwikkeling van de studerenden centraal, stimuleert de studerenden om daarin eigen verantwoordelijkheid te nemen en neemt de inbreng van de studerenden serieus.	x	x	x	x
2. Interpersoonlijk en (ped)agogisch				
Creëert een veilige (werk)sfeer en stelt zich open voor en luistert actief naar anderen.	x	x	x	x
Hanteert groepsdynamische processen binnen groepen studerenden en stimuleert de interactie tussen opleider en studerenden en tussen studerenden onderling.	x	x		
Maakt gebruik van de input van studerenden en ontplooit initiatieven met studerenden.	x	x	x	
Geeft ruimte, neemt leiding en confronteert, en doet dit op een evenwichtige manier.	x	x		
Gaat op een adequate manier om met stimulerende en remmende factoren.	x	x	x	
Ondersteunt studerenden in hun (beroeps)identiteitsontwikkeling.	x	x	x	
Ondersteunt studerenden in hun (vakeigen)identiteitsontwikkeling.			x	x
3. Opleidingsdidactisch	IO	SO	WB	VB
Vertaalt nieuwe ontwikkelingen in het eigen deskundigheidsgebied en het onderwijs naar het opleidingsonderwijs.			x	x
Creëert voor studerenden een krachtige en inspirerende leeromgeving		x	x	x
Maakt de gehanteerde vakdidactische aanpak inzichtelijk, reflecteert met de studerenden op de vakdidactische keuzen en daagt hen uit tot het maken van eigen keuzen.		x	x	x
Maakt gebruik van de ervaringen van de studerenden, verdiept deze ervaringen en stimuleert dat studerenden deze ervaringen vertalen in praktische werktheorieën.		x	x	
Begeleidt studerenden bij het uitvoeren van (actie)onderzoek.	x	x	x	
Ontwikkelt instrumenten voor (zelf)beoordeling van professionele be-	x	x		

kwaamheden.				
Draagt bij aan het beoordelen van studerenden op hun geschiktheid.	x	x	x	x
Stimuleert studerenden tot reflectie op hun ervaringen, tot zelfverantwoordelijkheid voor hun leerproces en tot zelfbeoordeling van hun vorderingen.	x	x	x	
4. Organisatorisch				
Bewaakt de voortgang in het leerproces van de studerenden en legt deze vast.	x	x	x	
5. Werken met collega's² binnen de organisatie				
Werkt samen in multidisciplinaire teams ³ .	x	x	x	
Expliciteert de eigen onderwijsvisie.	x	x	x	x
Relateert de eigen onderwijsvisie aan de visie en het concept van collega's en de organisatie en communiceert hierover.	x	x	x	
Draagt bij aan de beleids- en visieontwikkeling en beleidsuitvoering binnen de eigen organisatie.		x		
Geeft met collega's vorm aan ontwikkeling, voorbereiding, uitvoering en bijstelling/vernieuwing van de opleiding.	x	x	x	
Maakt het opleiden in school zichtbaar binnen de eigen organisatie.		x	x	

6. Werken in een brede context	IO	SO	WB	VB
Onderhoudt een voor de taakuitoefening relevant regionaal of (inter)nationaal netwerk.	X	X		
Levert een bijdrage aan de (discussie over de) vernieuwing van het onderwijs en de opleiding van leraren.	X	X		
Levert een bijdrage aan de kennisproductie over opleiden en onderwijzen.	X	X		
7. Werken aan de eigen deskundigheidsontwikkeling	x	x	x	x

3. Categorieën studerenden

De werkgroep heeft een indeling gemaakt van studerenden te weten:

- studerenden met een leerovereenkomst:
 - 2e graads, bij voorbeeld: EHvA jaar 1, 2 en 3 (niet betaald);
 - 1e en 2e graads, bij voorbeeld: EHvA LIO; LIO UVA/VU (niet betaald);
 - 2e graads duaal (één dag in de week betaald als onderwijsassistent).
- studerenden met een leerarbeidsovereenkomst ten aanzien van onderwijs geven:
 - 1e en 2e graads LIO (betaald);
 - zij-instromer;
- docenten met aanstelling, nog studerend, bij voorbeeld:

² Collega's kunnen zowel uit de eigen school of van andere partners van de Regionale Opleidingschool Westfriesland afkomstig zijn.

³ Met teams worden zowel vaksecties, kernteams, onderwijsontwikkelgroepen als afdelingen bedoeld.

- 3^e jaars EHVA, aanstelling voor x-uren;
 - 2^e graads bevoegd, 1^e graads studie;
 - 2^e graads bevoegd, studie extra bevoegdheid.
- overige studerenden PABO, MBO, BBL, onderwijsassistent, leermeester Praktijkonderwijs, enz.

Deze indeling sluit aan bij de regeling *Aanstellingsvoorwaarden en honorering studenten, duale studenten, LIO-ers en zij-instromers*. (Deze regeling is opgenomen in het digitale dossier op www.rowf.nl.)

4. Benodigde begeleidingsuren

4.1 Toelichting

Het begeleiden van studerenden vergt tijd. In onderstaand globaal schema zijn gemiddelden voor begeleidingsuren geformuleerd. De aantallen uren zijn gebaseerd op een inventarisatie bij de deelnemende scholen. Zie voor een specifiekere toelichting de notitie *ROWF begeleidingsuren 2007-2008*, die binnenkort separaat zal worden opgenomen in het digitale dossier op www.rowf.nl.

4.2 Begeleiding (formatief)

	Schoolopleider	toelichting
basis	160	- Schoolopleiders spelen voor de hogerejaars studerenden en LIO-ers een beperkte rol door intervisie met een groep studerenden en gesprekken met individuele studerenden indien dat noodzakelijk blijkt. Voor deze begeleidingstaak en voor overleg, scholing en ontwikkelwerk t.a.v. opleiden in de school heeft de schoolopleider een basis in de taakbelasting van 160 uur op jaarbasis.
1 ^e gr	60	- Indien de schoolopleider een schoolgroep van eerstegraads studerenden leidt en aan het schoolopleidersoverleg deelneemt, wordt 60 uur op jaarbasis opgenomen.
1 ^e jr	40 (groep van 8 studenten)	- Schoolopleiders spelen de belangrijkste rol bij de begeleiding van eerstejaars studenten van de EHvA. De SO heeft 40 uur nodig om de organisatie, intake en intervisie te regelen en de leerwerktaken en ABV-presentaties te regelen en beoordelen.

	Werkbegeleider ⁴	toelichting
basis	40	- Voor de begeleidingstaak en voor overleg, scholing, beoordeling en intervisie heeft de werkbegeleider een basis in de taakbelasting van 40 uur op jaarbasis.
	40	- Voor begeleidende taken gekoppeld aan de student. Bij de begeleiding van meer studenten door dezelfde werkbegeleider geldt een aangepast aantal begeleidingsuren.

Opmerkingen

⁴ werkbegeleider/coach/vakbegeleider; wanneer een vakbegeleider een deel van de begeleiding overneemt, gaan daar uren naar toe (wet van de communicerende vaten).

- Een vakbegeleider heeft minder tijd nodig voor begeleiding dan een werkbegeleider.
- Begeleiders spelen ook een rol bij eerstegraads studerenden die onderzoek gaan doen.
- De benodigde ontwikkeltijd en de uren voor het uitvoeren van opleidingsonderdelen op locatie wordt apart van de begeleidingstijd in de taak van de betreffende medewerker opgenomen.

4.3 Begeleiding (niet formatief):

- De werkbegeleider moet deel kunnen nemen aan intervisie.
- De werkbegeleider moet wekelijks structureel in staat zijn om minimaal één observatiebezoek en één begeleidingsgesprek te organiseren.
- De begeleider moet in staat zijn deel te nemen aan de trainingen die ter deskundigheidsbevordering binnen de ROWF worden georganiseerd.⁵
- De schoolopleider moet in staat zijn deel te nemen aan de overlegstructuren en evt. schoolgroepsbijeenkomsten.⁵

5. Voorwaarden begeleiding

Iedere school die participeert in dit traject dient de studerenden in ieder geval het onderstaande te bieden:

- Studerenden moeten aan intervisie deel kunnen nemen.
- Studerenden moeten wekelijks minimaal één observatiebezoek en één individuele begeleidingsgesprek krijgen met de werkbegeleider (structureel; frequentie hangt af van studerenden, vorderingen en tijd van het studiejaar).
- De werkbegeleider moet wekelijks structureel in staat zijn om minimaal één observatiebezoek en één begeleidingsgesprek te doen.
- De vakbegeleider kan tevens werkbegeleider zijn.
- Er dient een korte verslaglegging met kopie aan de begeleider (van de individuele gesprekken) gemaakt te worden door de studerenden (verantwoordelijk voor eigen leerproces).
- Studerenden moeten in de gelegenheid zijn om diverse lessen te volgen en te geven bij verschillende docenten (taak schoolopleider).
- Studerenden moeten in de gelegenheid gesteld worden het proces in de school mee te maken en er aan deel te nemen.
- Studerenden moeten in de gelegenheid gesteld worden opdrachten voor de school uit te voeren.
- De schoolopleider coördineert en ziet toe op: het vasthouden van de kwaliteit van de werkbegeleiders e.d. borging), intervisie.

⁵ Om overleg, trainingen enz. mogelijk te maken is het gewenst om één centraal moment voor alle locaties te plannen te weten: woensdagmiddag na 14.00 uur.